

A Slovenian Language Newspaper — Dedicated to the Cultural Progress and Political Guidance of Americans of Slovenian Descent and Slovenes Scattered around the Free World—Through the Principles of Christian Democracy.

slovenska DRŽAVA

In Harmony with the American Tradition of Freedom and Independence, The SLOVENSKA DRŽAVA Champions the Right of the Slovenian People to their National Unification in Their Own Slovenian State.

For a Free Slovenia

Letnik — Volume III

CHICAGO, ILLINOIS, 20. JUNIJA, 1952

Številka — Number 6

Slovenskim domobrancem — branilcem slovenskih svetinj v spomin

(Maj — junij 1945.)

Janez Evangelist je v Razodetju zapisal med drugimi tudi tole: "Videl sem veliko množico, ki jih nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov; stali so pred prestolom in pred Jagnjetom, oblečeni v bela oblačila in s palmami v rokah. In klicali so z močnim glasom: Zveličanje našemu Bogu, ki sedi na prestolu in Jagnjetu" (Raz. 7, 2-12).

Gotovo je mož božji v duhu gledal med njimi tudi nje, naše slovenske mučence, ki so dali svoja življenja kot klavna žrtev brezboštva. Zvesto so služili Bogu in Sloveniji. Slovenijo so branili z mladimi telesi pred oskrunjenjem. Branili so slovenska svetišča: cerkve in družine, slovenska izročila in kulturo pred uničenjem.

Kakor jih je odlikovala zvestoba v življenju, tako so ostali zvesti tudi v trpljenju in smrti. Zgodovina ne pomni tako podlega izdajstva, kot je bilo ono v Vetrinju maja 1945. Tisti, v katere so zaupali in jim skoraj slepo verjeli, so jih izdali ter izročili v smrt. Rdeča zver, pijana krvi je zarajala ob njihovih mukah, naslajala se je ob curkih krvi, ki je pojila slovensko zemljo, tisto zemljo, za katere prostost in svobodo so se slovenski fantje-domobranci tako junško borili.

Vsako leto se spominjamo te velike slovenske tragedije. Misli hite v domovino, na množična grobišča: Kočevski Rog, Teharje, Jelendol in drugod, na žrtvenike velike ljubezni za Boga in Slovenijo! Pred nami vstajajo junaki velike izpovedi v svobodo, katero so hoteli ohraniti nam, za ceno svoje krvi.

V nemem spoštovanju klonejo naše glave! Njih prelita kri je odkupnina za nas in budi v nas, ki smo seme izkrvavelega naroda, upanje v zmago Pravice. Iz njih mučeniške krvi bodo nekoč pognali novi cvetovi in novo življenje v svobodni Sloveniji!

Mrtvi učijo nas žive, kako naj ljubimo tiste vrednote, za katere so dali svoja življenja! Njihov vzgled naj nam bo v stalen opomin neizprosne borbe proti največjemu zlu naše dobe — komunizmu, pa tudi za naš veliki, še neizpolnjeni ideal — svobodno slovensko državo!

Junaki, naši bratje, kjerkoli počivate, večna vam slava!

M. G.

Slovenci v Srednji Evropi

Pri reševanju tržaškega in avstrijskega vprašanja je treba zaščititi manjšino

Trst ne sme ostati zemlja nikogar, ki bi bila predmet prepira ali delitve med Italijo in Jugoslavijo. Trst je bistveni del Srednje Evrope, njena stara in naravna luka. Edinole popolna izvedba zakonitega značaja Trsta kot svobodnega ozemlja bo v skladu s tem osnovnim dejstvom, bo z jamčila enake svoboščine in dobrobit vsemu ljudstvu tržaškega ozemlja in bo odpravila sedanjo napetost na tržaškem prostoru in okoli njega. Nedavne volitve v anglo-ameriški zoni tržaškega ozemlja so pokazale znatni porast glasov, tako slovenskih kot italijansko-govorečih, za samostojni Trst, prost tako italijanskega kot jugoslovanskega nadzorstva.

Tesno povezano s tržaškim vprašanjem je vprašanje Avstrije; saj Trst so zgradili narodi starega avstrijskega

NAROD IN DRŽAVA

Zgodovinarji so krstili leto 1848 za rojstno leto narodov.

Ta trditev ne velja za ves svet, marveč samo za zapadno evropsko kulturno območje in hoče povedati, da so narodi Evrope približno v tem času doživeli prehod iz ljudske kulture v visoko kulturo. Ta prehod je nekaj podobnega za narod kot je za poedinca prehod iz otroških let v zrelo dobo.

Na stopnji ljudske kulture se kaže narodovo življenje v narodnem jeziku, običajih, noši, narodni pesmi, ljudski umetnosti, načinu gospodarjenja, gradnji hiš, itd. Narod oblikuje vse to iz lastne življenjske sile, ne da bi o teh stvareh popreje razmišljal, delal načrte in pd. Svojo kulturo posreduje bodočim rodovom s tem, da jih polagoma priteguje v skupno življenje najprej v krogu družine, potem vasi, pokrajine.

Na stopnji visoke kulture pa si izoblikuje narod svojo lastno književnost, znanost, umetnost. Svojo kulturo posreduje preko stopnjevano izgrajenega šolstva bodočim rodovom. Rast narodove kulture postane predmet zavestne nege, premišljanja, načrtov. Narod u-

stanavlja posebne ustanove — akademijo znanosti in umetnosti, vseučilišča in visoke šole, knjižnice, itd. — ki se izrecno posvečajo gojitvi te visoke kulture.

V starem in srednjem veku poznamo velike državne tvorbe, ki so družile v sebi mnoga ljudstva. Toda po eno izmed teh ljudstev je razvilo svojo kulturo v visoko kulturo — Grki, Rimljani — ki je prevladala in postala duhovni temelj imperija. Ostala ljudstva so živela življenje nekako "za kuljami" svetovnega pozorišča in le poedinca so prehajali na pozornico, toda so morali prevzeti vodilno kulturo. V srednjem veku je bilo to "sveto rimsko cesarstvo", ki je gradilo na katoliški kulturi, poslužujoči se latinščine kot svojega izraznega sredstva. Fevdalni sistem je sicer predstavljal enoto, toda ta je bila tako bogato razčlenjena ter opremljena s toliko metro samouprave, da ljudske kulture mnogostevilnih narodov v lastnem razvoju niso bile omejene.

Vendar je širjenje krščanstva samo narekovalo pot do večje gojitve teh ljudskih kultur. Iz naše lastne zgodovine vemo, da so pr-

cesarstva kot njihov nujni izhod na morje. In prav kakor tržaško vprašanje je tudi avstrijsko vprašanje predolgo zavlačevano; le da je v avstrijskem primeru vzrok zavlačevanja sovjetska sabotaža.

Da bi obšle sovjetsko zaviranje, so tri zapadne zasedbene sile pripravile tako imenovano okrajšano pogodbo za Avstrijo. Ako ta uspe, bo znaten del tržaškega srednjeevropskega zaledja urejen v dobrobit prizadetih dežel, Trsta samega in vse svobodne Evrope.

Toda osnutek te okrajšane pogodbe za Avstrijo, enako kot besedilo londonskega sporazuma o italijanski udeležbi pri upravi Trsta, ne vsebuje nikake določbe v zaščito SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE V AVSTRIJI. V tej zvezi je potrebno zabeležiti obžalovanja vredno dejstvo, da so tem visoko razvitim in miroljubnim (koroškimi) Slovincem zanikane osnovne kulturne pravice in gospodarske priložnosti, vključivši zelo zasluženi delež na Maršalovi pomoči za Avstrijo.

Avstrijsko-slovensko-tržaško ozemlje je morda najbolj občutljiv predel ob vsej dolžini železne zavese. Preprosta pravičnost in zapovedujoča potreba boljših medsebojnih odnošajev na tem prostoru zahtevata, da se v predlagano okrajšano pogodbo za Avstrijo vključi poštena in varna manjšinska določba.

Tito bo prisiljen iskati zaščito za Slovence v Avstriji, ako noče izgubiti tudi zadnji ostanek dobre volje v Republiki Sloveniji, ki je itak že vsa razburkana proti njegovemu zatiralnemu režimu. Tito ne more tvegati, da bi Stalin izrabil v svoj prid krivice, ki se delajo Slovincem v Avstriji in pa nezadovoljstvo Slovencev v Jugoslaviji.

Trst in Avstrija sta v preveč važnem predelu poveljne Evrope, da bi rešitev teh dveh vprašanj smela biti manj kot najboljše, kar je mogoče doseči.

(Članek, katerega je napisal predsednik Akc. odbora dr. Ciril Zebot, je objavil New York Times v soboto 31. maja. Op. ur.)

vi ohranjeni slovenski zapiski prav najnujnejše molitve, ki jih je tujerodni misijonar zapisaval na rob svoje knjige, da bi jih molil s svojimi novimi verniki. Enako protestantje niso predstavljali sv. pisma iz narodnostne vneme, marveč iz verske. Cel Abecednik so nam dali, pa ne, da bi hoteli začeti znanstveno gojiti slovenščino, marveč, da bi si ustvarili primerno orodje za širjenje evangelija.

Raba domačega jezika pri širjenju vere, zlasti celotni prevod sv. pisma, ki zahteva že obširnega besednega zaklada, je dvigala narodno zavest ter rodila sčasoma zahtevo, da tudi državna uprava upošteva narodni jezik. Ko pa je prišel zgodovinski razvoj do te točke, se je pokazalo, da velika skupna država za več narodov z visoko kulturo ni več zadovoljiva. Državne uprave se polasti eden izmed narodov ter vse državne ustanove izkorišča v korist lastnega naroda in na škodo ostalih. Iz zgodovine se spomnimo, kako so Hrvatje, ki so imeli skupni državni zbor z Madžari, trdovratno zahtevali, da mora ostati uradni jezik v parlamentu latinščina in je ne sme zamenjati madžarščina. Seveda zopet ne iz ljubezni do latinščine ali do takrat že ošibebe srednjeveške kulture, marveč zato, da bi preprečili, da bi postal uradni jezik madžarščina. Vedeli so namreč, da hrvaščina ne bo mogla nikoli postati uradni jezik v skupnem parlamentu, ki je zasedal na Madžarskem.

Z naraščanjem števila prebivalstva, uvajanjem novih prometnih vezi, splošno širjenjem izobrazbe, z uvajanjem obveznega šolstva ter uvedbo tiska, zlasti pa z uvajanjem obvezne vojaške službe ter posploševanjem volilne pravice, je delokrog države stalno naraščal. Država se je vse bolj in bolj občutno začela vmešavati v življenje poedinca. Nemci so skovali za to stanje dobro oznako: "Von der Wiege bis zur Bare — Formulare, Formulare" (Obrazci od zibelke do groba). S tem pa je postajala država vedno nevarnejše orožje v rokah vladajočega naroda. Na lastni koži smo bridko občutili, kako škoda za naš narod je pomenilo uvajanje nemščine v urade in šole. Da smo izgubili 2/3 svojega narodnostnega ozemlja, je treba v pretežni meri pripisati dejstvu, da v tej dobi prebujajočih se narodnostnih držav nismo imeli, če že ne lastne države, pa vsaj zao-kroženo bolj ali manj samoupravno enoto, kjer bi naša narodna rast dobila svojo zunanjo zaslombo ter varstvo. Če ne bi na srečo ovirale tega razvoja farne šole, kjer so slovenski duhovniki učili otroke materinščine, ter velikih mož, kot je bil škof Anton Martin

(Nadaljevanje na 2. str.)

Veliko zborovanje v Torontu

proti komunizmu in za svobodne narodne države

V nedeljo 8. junija so se zbrali v George Hall v Torontu kanadski Macedonci, Hrvatje in Slovenci. Zborovanje je pričel predsednik macedonske organizacije MPO za Kanado. Za častnega predsednika zborovanja je bil izvoljen Mr. Kristoff, ugleden torontski gospodarstvenik, makedonskega porekla. Na zborovanju je govoril v imenu katoliških Hrvatov iz USA Rev. Lubo Čuvalo. Prof. Bogdan Novak, predsednik SNZ v Ameriki, je prinesel pozdrave SNZ. Mr. Luben Dimitroff, glavni tajnik MPO in urednik macedonske Tribune, pa v imenu MPO. Govorili so še, Mr. Ludvik Jamnik za Slovensko narodno federacijo v Kanadi, prof. dr. Kruno Pandžić in dr. Stanley Borić za Hrvate in župnik macedonske cerkvene občine v Torontu Rev. Mihajloff. Izvajanjem govornikov se je pridružil še bolgarski zastopnik, ki je povdaril, da tudi bolgarsko ljudstvo silno trpi pod komunistično knuto. Pozdravil je skupno borbo Slovencev, Hrvatov in Macedoncev za samostojne države.

Kar so govorniki povdarili v svojih govorih, je bilo sprejeto v treh resolucijah. Kanadski vladi in časopisju je bila poslana skupna resolucija, ki povdarja lojalnost kanadskih Macedoncev, Hrvatov in Slovencev do Kanade in njenih demokratičnih ustanov, in pripravljenost omenjenih narodnih skupin, da se bodo borile proti največjemu zlu, Titovemu in Stalinovemu komunizmu. Z vsi

odločnostjo obsojamo brutalni Titov komunistični teror, ki zanika najosnovnejše človečanske pravice svojim državljanom ter opozarjamo kanadsko vlado, naj ne naseda lažni Titovi propagandi o številnih divizijah, s katerimi Tito razpolaga, kajti narodi Jugoslavije se ne bodo nikoli borili pod poveljstvom Titovega komunizma. Macedonci, Hrvatje in Slovenci pa se bodo borili, da izvojujejo svojim narodom samostojne narodne države.

Tudi druga spomenica je bila poslana kanadski vladi in časopisju. V spomenici se pridružuje Hrvatje in Macedonci Slovencev in podpirajo njihove zahteve do Trsta in Koroške. Od pravilne rešitve tržaškega vprašanja odvisi v veliki meri sodelovanje in mir v Evropi. Trst leži sredi slovenske zemlje. Zgradili so ga narodi bivše Avstro-Ogrske monarhije in tem je služil kot naravni izhod na morje. Trst naj bi se združil v kantonalno unijo s slovensko državo, ki bo združila vse strnjeno naseljeno slovensko ozemlje. Le ta nova državna tvorba bo garant miru v tem delu Evrope, kjer se stikajo štiri narodnostne skupine, slovanska, romanska, germanska in madžarska. Do uresničitve te nove državne tvorbe je edina rešitev v ohranitvi STO-ja. Londonski sporazum med Italijo in zapadnimi velesilami, USA, Veliko Britanijo, in Francijo o upravi cone A Svobodnega tržaškega ozemlja, ni zajamčil nobenih pravic

Naš rojak odkriva komunistično špijonstvo v Z.D.

Pittsburški dnevnik "Sun-Telegraph" je objavil v svoji izdaji od 28. maja t. l. z velikim naslovom na prvi strani pričevanje, ki ga je podal naš znani rojak Matija Cvetič, ki je v službi Ameriškega obveščevalnega urada (FBI) infiltriral (se vtihotapil) v komunistično partijo ter tam kot tak izsledil, kako delujejo komunisti v tej deželi, da bi prišli do oblasti in uveljavili komunizem v Ameriki.

Poročilo omenja, da je Matija Cvetič izsledil in videl, kako je čehoslovaški konzul Dr. Palma v Pittsburghu vodil delo in gibanje za komunizem. Dr. Palma je bil pozneje prideljen kot zastopnik k Organizaciji Združenih Narodov.

Cvetič razlaga v svojem pričevanju pred pododborom senatne komisije, kako so se oddajala in izmenjavala poročila, obveščevanja in navodila iz Moskve v Ameriko in obratno.

Na podlagi tega pričevanja sta senatorja Ferguson iz Michigana in Nixon iz Californije naslovila na pravosodni oddelek Zdr. držav apel in z njim vred odločno vprašanje: če ta oddelek izvaja določila in odredbe in če iste uveljavlja na podlagi zakona za notranjo zaščito naše dežele; in ako ne, zakaj ne?

Z Dr. Palmu vred je bil imenovana kot jako agilen posredovalec v teh aferah vedel Moskvo in tukajšnjimi komunističnimi vohuni neki Jan Vinar, prvi tajnik češkega konzulata v Pittsburghu. Navaja se nekaj ameriških osebnosti v tej zvezi. Cvetič pa je navedel celo vrsto imen raznih Jugoslovancev in sicer kot Franka Borich, znan agitator v stavkah, po-

tem Nikolaja Baltič, Petra Vukseviča, Franka Padej, Antona Majneriča in več drugih.

Baltič je eden izmed uradnikov znanega Srbskega progresivnega kluba. Majnerich je bil urednik znanega hrvatskega lista — Narodni Glasnik (komunističen list).

Med drugimi je navedel Cvetič tudi take, ki so jih komunisti radi vpliva pri narodu in med ljudmi izrabljali. Ta imena so: Louis Adamič, državni senator v Detroitu Stanislav Novak, Leo Krzycki, podpredsednik krojaške unije; Zlatko Balaković, vijolinist; in še več drugih.

Cvetič je pred komisijo vzemirjen pripomnil, da je naravnost nerazumljivo na podlagi tega izsledenega gibanja komunistov v Z. D., da se to trpi, med tem, ko oblasti v deželah za železnim zastorom ugrabljajo naše diplomatske zastopnike in jih nam potem vračajo proti odkupnini. Tu pa sovjetski agenti uživajo vso nedotakljivost.

Poročilo je zanimivo in bo gotovo dvignilo v ameriški javnosti mnogo zanimanja. Kajti dejstvo je, da so propagandisti za komunizem neprestano na delu, vrivajo se na vsa mogoča vodilna mesta, pri unijah, pri kulturnih organizacijah in povsod, kjer je kaj polja za njihove aktivnosti. Ni še dolgo tega, ko smo čuli, da je celo pri nekem slovenskem kulturnem klubu v Chicagi predsednik, o katerem je Cvetič že prej enkrat omenil, da je član partije. Ako res, bi bilo dobro, da bi se zadevi pogledalo do dna. Čuvajmo se in ohranjajmo slovenskemu narodu vsaj dobro ime!

Slovincem, ki žive strnjeno naseljeni v coni A in v Trstu. Spomenica omenja isto tako, da slovenska manjšina, ki je strnjeno naseljena v južnem delu Koroške v Avstriji, ne uživa nobene zakonite zaščite. V načrtu enostranske mirovne pogodbe z Avstrijo ni slovenska narodna manjšina niti omenjena. Krivice, ki se gode slovenskemu narodu, bodo znali sovjetski komunisti zelo spretno izrabiti v korist svoje propagande proti zapadu. Zato je v interesu zapada samega, da se te krivice popravijo.

Tretja spomenica je bila poslana ugledni ameriški reviji Life. Revija je objavila vrsto člankov, ki hvalijo Tita in njegov režim. Spomenica povdarja, da Slovenci, Hrvatje in Macedonci ugotavljajo na svojem zborovanju, da v Titovi Jugoslaviji nasprotno niso zajamčene ljudstvu niti najosnovnejše človečanske pravice in da je Titova komunistična diktatura ista kot Stalinova.

EVHARISTIČNI KONGRES V BARCELONI

(Nadaljevanje s 2. str.)

imajo Slovenci na Westfalskem. Sreča, da imajo vsaj njega.

Nekateri drugi narodi, ki žive v istih prilikah kot mi in prenašajo bič komunističnega nasilja so bili zastopani številčno kot mi ali pa nekoliko močneje, ker je prišlo vsaj po nekaj zastopnikov iz ene ali druge Amerike; po večini so to bili begunci, ki so se pred kratkim naselili v Ameriki. Ukrajince je zastopal njihov škof, ki je prišel iz Kanade. Slovenska zastava pa je kljub našemu razmeroma majhnemu zastopstvu vihrala na vseh vidnejših središčih velike katalanske prestolnice, ki je bila za priliko kongresa zelo okusno in praznično okrašena. Skoraj iz vseh oken so visele zastave, ponoči pa so na skoraj vseh poslopih blesteli veliki križi in tako vzpodbujali neposredno tri milijone ljudi, ki so bili za časa kongresa v Barceloni k pobožnosti do Presvete Evharistije. C. M.

Madrid Neposredno po Evharističnem kongresu v Barceloni je bila v Madridu generalna skupščina "Mednarodne zveze katoliških mož". Udeležilo se je nad 50 razumnikov, ki so predstavljali skoraj vse evropske narodnosti. Bilo je tudi nekaj Amerikancev, zlasti iz Južne Amerike. Obravnavali so nad vse zanimive teme, ki zadevajo vse katoličane in med drugim tudi položaj Cerkve v tistih delih sveta, ki trpi komunistično nasilje.

Lepo prosimo, poravnajte naročnino v znesku \$2.00. Kdor le more, naj prispeva tudi v Tiskovni sklad. "Slovenska Država" je edini list, ki dosledno zagovarja slovenski narodni program!

Da si Slovenec, pokaži vedno v dejanju! Ne po lepih besedah, marveč po dejanju te bo sodil nekoč narod! Kdor je zaveden anti-komunistični Slovenec, naroča, širi in plača "Slovensko Državo", podpiše Slovensko Izjavo in za podpis pridobiva še druge. Kdor je zaveden Slovenec, slovensko državno misel zagovarja, brani in jo navdušeno širi!

IZ ZASUŽNJENE SLOVENIJE

Politična likvidacija Edvarda Kocbeka, ali konec poglavarja slovenskih krščansko-socialističnih "koristnih budal", pomeni — poleg sklepov vodstva KPS o boju proti gibanju za slovensko državo — najvažnejši dogodek zadnjih mesecev v Sloveniji. Ljubljanski komunistični listi so 22. marca objavili čisto na kratko in na skritem mestu novico, da se je "ljudski poslanec Edvard Kocbek odpovedal funkciji člana predsedstva Prezidija ljudske skupščine", to se pravi, mestu v predsedstvu republike Slovenije. S tem se je zaključila politična pot slovenskega katoliškega razumnika, ki ga je vodstvo slovenske JRZ navzlic njegovim sposobnostim, iz golega strahu pred mladimi silami v lastnih vrstah potisnilo najprej v opozicijo — kakor toliko drugih. Iz te opozicije je sčasoma našel pot v zvezo s komunisti in Osvobodilno fronto, ki si jo je Kocbek zamisljal kot koalicijsko raznih političnih in idejnih skupin. Te naj bi kot povsem enakopravne med sabo izvedle najprej osvoboditev izpod tuje zasedbe, potem pa Sloveniji dale nov politični in socialni red. Kot "napredni" kristjan, kot anarhistični filozofski samouk in pesnik Kocbek ni poznal komunizma. Bil je prepričan, da bo njegovemu, do konca izdelanemu ideološkemu, revolucionarnemu in organizacijskemu terorističnemu sistemu kos s svojimi zmedenimi zamislimi o nekem novem krščanskem redu brez organizacije. Zaradi svojega znatnega vpliva na precejšen del slovenskega mlajšega razumnštva, razočarane na nad brezdnežnostjo in oportunistom predvojnih političnih vodstev, je potegnil v Osvobodilno fronto in po njej v komunizem dosti mladih idealistov in skoraj vse krščansko-socialistično delavstvo. S tem je dal OF, to je, komunistični partiji, dragocene sile, brez katerih bi bila izvedba rdeče revolucije v Sloveniji nemogoča. Komunisti so mu večino pristašev prevzeli, nekatere uporne že med revolucijo pobili, njega pa spomladi 1943 prisilili, da se je odpovedal lastni politični skupini v OF ter priznal partijo kot edino organizirano stranko v njej. Kocbekova bistvena odgovornost za revolucijo in za zmago komunizma med Slovenci je iz tega povsem jasna in je nič ne zmanjšuje dejstvo, da se je mož navsezadnje razočaral in po vojni ostal samo slamnata figura, obdana z vsemi častmi in blagiri, toda brez vsakega političnega vpliva. Navzlic temu in navzlic razočaranju pa se iz golega materializma ni uprl strahotam, ki jih je komunizem gramadil na slovenski narod, in tudi ni šel v tujino, da bi se od tam boril proti gorju, katero je sam pomagal ustvariti. Tak njegov korak bi pomenil ogromno podporo vsemu slovenskemu protikomunističnemu boju in pomenil rešitev zanj, saj se je moral zavedati, da mu je v komunističnem sistemu usoda prej ali slej pisana — kakor toliko drugim koristnim bedakom, ki so padali po vsem rdečem svetu. Lansko jesen je Kocbek izdal zbirko štirih novel pod naslovom "Strah in pogum". V njih je po vzgledih iz zahodnih književnosti, zlasti iz francoske, partizana in partizanstvo dejansko povzdignil na človeško višino.

Iz brezdušnih figur, ki so samo mrtva kolesa v stroju partije; ki more in uničujejo na zapoved in brez pomisleka, je napravil ljudi, ki poznajo tudi vest, strah, usmiljenje in ki vidijo tudi v idejnem nasprotniku človeka z dobrimi in slabimi platmi; z idealizmom, ki je navsezadnje prav toliko vreden kakor komunistični. Skratka, Kocbek je slovenskega partizana, ki ga je ljudstvo v glavnem poznalo kot razbojnika in uničevalca, hlapca tuje ideje, poveljal. Partija bi mu bila zato lahko kvečjemu hvaležna.

Kot tako so jo takoj po izidu pozdravili tudi nekateri komunistični kritiki, ki so jo označili kot edino delo "nove" slovenske literature, katerega je vredno brati. Knjiga je izšla v Državni založbi Slovenije, kjer vse rokopise pred natisom cenzurira partijska komisija. Ta je delo odobrila, kakor ga je odobril tudi sam predsednik republike Josip Vidmar, ki v današnji slovenski kulturi vedri in oblači kot vsemogočen diktator. Kar na lepem pa so slovenski komunistični listi začeli prinašati proti delu in proti Kocbeku silovite napade, ki so jih pisali vsi mogoči ljudje; najprej njegovi bivši krščansko-socialistični somišljeniki, kakor Tone Fajfar in Rudolf Janhuba. Očitno so Kocbeku ponarejanje partizanskega bistva, sramotenje "narodno-osvobodilne" borbe, izdajo njenih idealov, "belogardizem", zahodnjaško pokvarjenost, smešen krščanski idealizem in podobno. Gonja proti delu, ki so ga odobrile vse pristojne partijske ustanove, je trajala tako dolgo, da je Kocbek moral "prostovoljno" izginiti še s tistih političnih mest, ki jih je na videz imel. Napadi na knjigo so povzročili, da so jo ljudje v hipu pokupili, še preden jo je OZNA vzela iz knjigarn. Mislili so, da gre za protikomunistično delo in za opozicijo proti režimu, kar pa ni res ne prvo, ne drugo. Šele ko se je gonja proti Kocbeku po njegovi politični likvidaciji poglobila, je prišlo na dan pravo ozadje vse stvari: Kocbek je nekaj potem, ko je njegovo delo izšlo, zahteval, naj mu dovolijo ustanovitev krščansko-socialistične stranke, ki bi kot edina možnost za izraz nasprotstva proti rdečemu režimu seveda takoj zajela vse ljudstvo. Mož je mislil, da se je slovenski komunizem zaradi Titovega prisilnega ljubimkanja z Lahom kaj spremenil in da postaja "demokratičen", kakor to mislijo zahodnjaki. Pa se je zmotil — in vprašanje je, če ga ta zmeta ne bo veljala glave, kakor že toliko "koristnih budal" pred njim...

Plačilo hlapcem bi lahko imenovali vedno vidnejše zapostavljanje glavnih slovenskih Titovih priganjačev. Znano je, da je komunistična manjšina v Sloveniji najzvestejši opornik današnje rdeče beograjske diktature, kakor je nekaj bila liberalna manjšina najtrdnjše steber kraljevskega srbskega nasilja. Ta komunistična manjšina se lahko drži med Slovenci na oblasti največ s pomočjo Beograda, kateremu na ljubo zasuznjuje in izkorišča Slovenijo, kakor se to ni še nikdar godilo. Zdaj pa kaže, da so ti slovenski hlapci novega Beograda doigrali,

(Nadaljevanje na 4. str.)

VELIKA SLOVENSKA MANIFESTACIJA

Dne 31. maja je bila v Chicagu velika narodna prireditev radijskega kluba "Ameriških prijateljev slovenske pesmi". Popoldne je na radiju govoril častni predsednik kluba, profesor prava Lojolske univerze, dr. John Zvetina, ki je čestital dr. Leskovarju in sodelavcem k uspehom, ki so jih doživeli s slovenskimi radijskimi oddajami. Ugledni Amerikanec je povdaril: "Nikoli ne smemo pozabiti, da so Združene Države postale velike s pomočjo bogatih kultur, katere so posamezni emigranti mnogih narodov prinesli s seboj in s tem prispevali k ameriški kulturi. Med temi, ki so v veliki meri obogatili našo deželo, s svojo edinstveno kulturo so Slovenci..." (Krasen govor je bil objavljen v angleškem delu nekaterih ameriško-slovenskih listov.)

Večerna prireditev je preseglala vsa pričakovanja. Obe dvorani polskega Sokola niso zadoščale

številnemu obisku. Priljubljenost slovenskega programa je doživela veliko potrdilo. Goste sta pozdravila dr. Leskovar in prof. Zvetina. Igral je Joe Kovich in njegovi fantje, ki je s svojimi slovenskimi melodijami dosegel ponosni naslov "chicagskega kralja polk". Poleg njih je pela narodne pesmi, odlična solistka Miss Ann Kovich. Nudili so se nam ganljivi prizori s kakim navdušenjem je ameriško-slovenska mladina pritegnila slovenskemu petju. Mnogi izmed njih ne znajo govoriti slovensko, toda našo pesem ljubijo, kar je ponovni dokaz, da je slovenstvo še živo v tej deželi. Med udeleženci je bilo mnogo Slovencev, ki zavzemajo visoke položaje v ameriškem javnem življenju. Po splošni sodbi je to bila ena najbolj uspelih letošnjih slovenskih prireditev v Chicagu, zakar prirediteljem čestitamo!

IZ ZASUŽNJENE SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 3. str.)

zakaj drug za drugim romajo v kot. Zunanji minister Kardelj, brez katerega bi današnje rdeče Jugoslavije sploh ne bilo, že pol leta ni prišel do besede. Zunanje-politični govor na zadnji seji zvezne zbornice je imel Tito, ne on. Zdaj poročajo, da bo moral iti na dolg bolezenski dopust in operacijo, to je, na "zdravljenje" po sovjetskem vzorcu. Kardeljevo desno roko, dr. Beblerja, so odstavili kot stalnega Titovega zastopnika v Združenih narodih in ga poklicali v Beograd, kljub vsemu, kar je v tujini opravil za novo Jugoslavijo. Njegovega prednika, dr. Wilfana, so odstavili kot namestnika zunanjega ministra ter ga poslali v Indijo. Velikega strokovnjaka za komunistično gospodarstvo, Borisa Kidriča, so prisilili, da je javno priznal polom svojih gospodarskih zamisli. Kar je slovenskih komunistov v diplomatski službi, jih kličejo v Beograd. Londonski veleposlanik Brlejš in Titov zastopnik v Trstu Zemljak se treseta za svojo usodo zaradi nekdanjega bratstva s Kocbekom. In tako dalje...

Še nekaj slik svobode v Sloveniji. Na veliko soboto duhovniki blagoslovljajo velikonočna jedila. Ta blagoslov se vrši v oddaljenjših krajih navadno pri vaškem križu ali kapeli. Tudi letos je bilo tako. Toda v mariborskem kraju so bili kaznovani vsi posestniki, kjer je bil blagoslov velikonočnih jedil.

V Mariboru je sedaj zaprt že tretji duhovnik. Otrok ne sme nihče pošiljati k verskemu poduku, ki je v državni službi. Ob Veliki noči so skoro vsakega legitimirali, ki je šel v cerkev. Če je bil v državni službi, je bil odpuščen. — Nekje v Prlekiji so blagoslovili zvon za vaško kapelico na skrivaj. Zvon so peljali k duhovniku v — vreči.

Ljudi, ki so v državnih službah, silijo v kom. stranko. Kdor se ustavlja, je prestavljen na slabše mesto, mnogokrat v Bosno ali pa v Srbijo.

Huda slana pobrala ves up na žetev. V dneh 19., 20. in 21. maja je bila v Sloveniji tako huda slana, da je domalega pozeblo vse, kar je pognalo iz zemlje. V dolini ščavnice morajo kmetje žito po-

ODMEVI

Predsednik Truman je osebno izrekel dobrodošlico Jožetu Zynka in njegovi družini ob prihodu v Ameriko. Zynka je 339-tisoči in obenem zadnji begunec, ki je bil pripuščen v USA po begunskem zakonu iz 1948. (Pred senatom pa se nahaja novi Trumanov predlog za vselitev nadaljnjih 300.000 beguncev). Predsednik je ob tej priliki izjavil, da so Ameriko v njenih početkih gradili prav taki ljudje, kakor so sedanji begunci, ki so zaradi političnega in verskega preganjanja zapustili svoje domovine. Zynko je ob njegovom prihodu v Chicago, pozdravil tudi guvernator države Illinois, Stevenson.

New-yorski škof Fulton Sheen, katerega televizijske govore poslušata redno najmanj dva milijona Amerikancev, je za nove Amerikance, ki so se naselili v tej deželi po begunskem zakonu, iznašel simpatično ime: **zakasneli romarji** (Delayed Pilgrims). Rekel je, da med novimi naseljenci in starimi ameriški pionirji ni nobene druge razlike, kakor časovna, samo, da zadnji so prišli nekoliko pozneje.

Gonja proti Cerkvi. Veliki čičaški katoliški tednik "The New World" poroča iz Trsta o povečani Titovi gonji proti Cerkvi. Omenja naročilo krajevnim odborom komunistične stranke v Sloveniji, ki poziva na odločnejšo "ideološko kampanjo" proti veri, ki jo naziva največje sovražnico socializma in napredka. Navaja tudi "Slovenskega poročevalca" zaradi njegovega strupenega pisanja proti Cerkvi, ter zaradi potegovanja za "vzgojo mladine v marksističnem-leninističnem duhu."

Razsulo Jugoslavije. Bivši član jugoslovskega Politbiroja, pisatelj A. Ciliga je izdal knjigo pod naslovom "Jugoslavija pred notranjo in zunanjo nevarnostjo". V knjigi povdarja, da je Tito in njegova stranka enostavno v službi srbstva in pravoslavja. Stepinčev primer je dokaz njihovega protikatoliškega in protihrvškega stališča, kar bo nujno privedlo do končnega razsula Jugoslavije. (Čičaški Poljski Dnevnik, 28. aprila).

82. ROJSTNI DAN NAŠE ZVESTE NAROČNICE

Naša naročnica **Mrs. Antonija Oratsh v Ashland, Wisc.** je 29. maja obhajala svoj **82. rojstni dan**. Mrs. Antonija Oratsh, ki je bila rojena v Savinjski dolini na Štajerskem, je ne samo globokoverna žena, ampak tudi nad vse zavedna Slovenka. Bogate življenjske izkušnje so ji vtisnile pečat delavnosti, požrtvovalnosti in vne za vse dobro. Zlasti rada povdari, da je Slovenka in nič bolj ne želi kakor to, da bi Slovincem zasijali skoraj lepši časi. Kar naš list izhaja, je njegova naročnica. Večkrat se oglasi s prijaznim pismom uredniku in vselej priloži kak dar za list. Tudi nove naročnike za "Slovensko Državo" je pridobila. Pa bi jih še več, ko bi ji noge malo bolj služile.

Naši zvesti naročniki in zavedni Slovenki **Mrs. Antonija Oratsh**, naš list iskreno čestita k 82. rojstnemu dnevu z željo, da bi jih v krepkem zdravju obhajala še lepo vrsto let! Bog Vas živi Mrs. Oratsh!

Published Monthly by the "Slovenska Država" Publ. Co.
For the Editorial Board, Mirko Geratič, Editor
Subscription rates \$2.00 per year
Address: 2307 So. Wolcott Ave., Chicago 8, Ill., USA.
Telephone: FRontier 6-3032

Slovenska Država izhaja vsakega 20. v mesecu.
Naročnina letno: Za USA \$2.00, za Canada \$2.00, Argentino 20 pesov, Brazilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta, Avstrijo 30 Šil., Avstralijo 1 avstr. funt, Italija in Trst (F. T. T.) 600 Lir, Francija 500 frc.

RAZNO

Podružnica Slov. Narodne Zveze v Jolietu. V nedeljo 8. junija je bil ustanovni sestanek podružnice SNZ v Jolietu. Sestanka podpisnikov Slovenske Izjave se je udeležil urednik "Slov. Države", Mirko Geratič. Ivoljen je bil naslednji odbor: Miro Krek, predsednik, Miha Jeretina, tajnik, Stane Šega, blag., Alb. Shoener, odbornik.

Pozdravi "Slovenski Državi" iz evharističnega kongresa v Španiji. "Slovenski Državi" in vsem prijateljem sta poslala najlepše pozdrave iz mednarodnega evharističnega kongresa v Barceloni, Španija, France Porovne in Ciril Mejač.

Graduacija slovenskega rojaka na univerzi v Urbani, Ill. Na univerzi v Urbani, Ill. je dobil naslov Bachelor of Agricultural Science naš rojak g. Jože Goršič, ki bo prihodnje leto še nadaljeval svoje študije. Naše čestitke in še v naprej mnogo uspeha pri študiju!

Slovenska poroka v Clevelandu. V soboto 28. junija se bosta poročila dva slovenska para v cerkvi sv. Vida v Clevelandu in sicer: Frank Urankar z Antonijo Gosar in Vinko Vrhovnik z Mary Gosar. Obema paroma vse najboljše na skupni poti skozi življenje!

ŽALNA SVEČANOST V NEW YORKU

Liga Slovenskih katoliških Amerikancev v New Yorku je ob priliki desete obletnice mučeniške smrti prof. Lamberta Ehrlicha in sedme obletnice masovnega pokolja slovenskih domobrancev priredila v nedeljo 25. maja žalno svečanost. Rev. Alojzij Kuhar je ob 9. uri bral sv. mašo v cerkvi sv. Cirila, zatem pa je sledila v dvorani ob veliki udeležbi žalna svečanost, na kateri sta govorila gg. dr. Alojzij Kuhar in Jakob Planinšek, nastopil je moški pevski zbor z dvema žalostinkama, recitali so gg. Simon Kregar, Rudi Večerin in Jaka Okorn.

Prireditev je dokazala, da Slovenci v New Yorku, stari in novi, niso pozabili onih, ki so nam bili vodniki in tovariši v borbi proti komunizmu. Živa zavest povezanosti z vsemi, nad katerimi je komunizem slavil svoje trenutno krvavo zmagovalstvo, je bila glavna in vidna nota vse prireditve.

Polletna Kampanja

za nove naročnike "Slovenski Državi"

Smo v dobi raznih kampanj! Tudi mi pričenjamo s kampanjo za naš list. Imejmo pred očmi dejstvo: "SLOVENSKA DRŽAVA" JE DOSLEJ EDINI LIST, KI DOSLEDNO IN NEUSTRAŠIVO ZAGOVARJA SLOVENSKO DRŽAVNO MISEL. ZATO TUDI ZASLUŽI, DA PRIDE V ROKE PRAV VSAKEGA ZAVEDNEGA SLOVENCA, V VSAKO SLOVENSKO DRUŽINO!

CILJ KAMPANJE JE — 1000 NOVIH NAROČNIKOV! Čas kampanje je OD 20. JUNIJA DO KONCA DECEMBRA 1952. Če ta cilj dosežemo, potem ne bo težko povečati list, ali ga spremeniti v 14 dnevnik.

Na delo! Od hiše do hiše, od osebe do osebe! O uspehih nam sproti poročajte! V kampanji lahko sodeluje vsak naročnik "Slovenske Države" in vsak pripadnik slovenske državne misli.

Za Konzorcij "Slovenske Države"

MIRKO GERATIČ, urednik

Iz Chicaga in okolice

Nova maša v Lemontu. V nedeljo 25. maja je zapel novomašno Glorijo slovenski rojak p. Valerijan Jenko, OFM. Po mnogih križih in zaprekah je vstrajni mladenič dospel do svojega cilja k oltarju božjemu. Da bi ga ta vstrajnost spremljala skozi vse življenje in da bi bilo njegovo delovanje v vinogradu Gospodovem blagoslovljeno!

Vile rojenice v Chicagu. Pri zavedni slovenski družini poznane grocerista Joe in Frances Gomilar na W. Cermak Rd., so se oglasile vile rojenice in prinesle hčerko Rose Mary. Sedaj šteje Gomilarjeva družina dva fantka in dve deklici. Naj bo tudi mala Rose Marie tako navdušena za slovensko pesem, kot sta njena sestrica in bratec, ki večkrat katero zapojeta na slovenskem radiu.

Prvi Slovenec sprejet v Galerijo živih katoliških pisateljev. Ta čast je doletela očeta ameriških Slovencev, Rev. Kazimira Zakrajška, ki je v soboto 31. maja obhajal 74 rojstni dan ter bo v nedeljo 13. julija obhajal svojo zlato mašo. To odlikovanje je za čast božjo in dušni ter častni blagor ameriških Slovencev neumorno delavni p. Kazimir tudi v polni meri zaslužil. Naše iskrene čestitke!

Slovesnost graduacije. Na praznik Svete Trojice 8. junija je prejelo diplomu 26 graduantov (13 deklic in 13 fantov), ki so dokončali farno šolo sv. Štefana v Chicagu.

Iz uprave lista

Tej številki smo priložili opomine vsem, ki še dolgujejo naročnino. Lepo prosimo, poravnajte takoj. Tudi mi moramo sproti kriti stroške.

V Tiskovni sklad so darovali: Neimenovan \$2.00; John Kramar, Port Arthur, Canada \$1; S. P., Chicago \$2; Rev. I. I. \$1; dr. Blaž Korošec, Peoria \$4; Neimenovan, Chicago \$1; dr. A. Stukelj, Ottawa, Canada \$3; Antonija Oratsh, Ashland, Wisc. \$2; Dušan in Bojan Maršič, Cleveland \$2; Podpisniki Slov. Izjave v Torontu, Canada \$10.50. Vsem najlepša hvala!